

Kovács-Széles Andrea

Ne bántsátok a hóvirágokat!

Február vége felé még hull a hó. Renyhe pelyhek ághegyre tapadnak. Fehér világnak derekán ruhaszárító kötél lebeg színes csipeszekkel.

Török Juliska áll az ablakban, és sokáig nézi a hóesést. Azt a csendes, folyamatos csodát, mely képes maga alá rejteni megannyi világmocskot. Az asszony, aki lassan ötvenéves lesz, különös harmóniát teremtett magának. Kivitte az életét az erdő peremére. Azt a kis semmi házat önerőből tette lakhatóvá, hogy otthonra leljen a természet békés tenyerén.

Valahonnan déli harangszót hoz a szél. S már mállik is szét a messze semmiben. A fák között mohazöld mozdulat.

Török Juliska egészen közel lép az ablakhoz, s homlokát nekiszorítja az ablaküvegnek. Pelyheken túl most már tisztán látja a fák között azt az oda nem illő, óra zuhanó zöldet. Különös foltot lát heverni az erdőben. Kutya egy-folytában acsarkodva ugat a fák felé. Az asszony felveszi a fal mellől a hólapátot, s megindul az erdő irányába. Száraz ágak reccsennek a lába alatt, s a közelgő kutyaugatásra varjú rebben neki az égne.

Ebtorpanás. A kutya leül, s egy tapodtat sem megy tovább, orrát lenyomja a hóba, aztán fájdalmasan nyüszítve emeli a magasba.

Mintha láthatatlan égi kések nyesnék el a pelyhek szállingózó útját. És nem havazik tovább. Letaposott lábnyomok összevisszaságában mindenütt piros a hó. Egy tizenéves forma kislány fekszik a földön mohazöld pulóverben, a felismerhetetlenségig szétzúzott arccal és fejjel egy alvadt vértócsa közepén... Élettelenül. Hótól és vértől csatakos hosszú haja szétterül körülötte. Ahogy elhallgat a kutya, súlyos csend szakad a fák közé. Egy asszony áll idegen színű hóban s arra gondol, pont ott fekszik ez a lány, ahol az ő hóvirágjai vannak, amiket úgy véd minden tavasszal ártó-tépő kezeiktől, vadak taposásától. Megalkotott békéje fájdalmasan foszlik ezerfelé.

Nyugalmat úzó hangok s egyedek hemzsegik be a délutánt: szirénák, emberek, kutyák, varjak. Török Juliska havat lapátol a háza körül, s amikor nem kérdésekre felel már vagy tizedjére, akkor egyfolytában arra a lányra gondol, aki ott feküdt az erdő szélén az ő hóvirágai fölött, amik eljövendő kikeletről álmodnak még.

Teliholdas a hófehér éjszaka.

Az asszony különös kaparászást hall odakint az ajtó előtt. Biztosan a kutya, gondolja, s a vörös fonalat tekeri tovább. Aztán valaki rázni kezdi a kilincset. Az ablakhoz rohan, s a kutya sehol. Az ajtó előtt térdel egy

lány, angyalszép arcán csorognak a könnyei, le a mohazöld pulóverére. Könyörög a tekintete, ahogy ránéz, s esdeklő hangját tisztán hallani: „Segíts nekem, Török Juliska... Segíts nekem, Török Juliska...” Aztán zokogva hull le a küszöbre.

Az asszony sikítva ül fel az ágyában. Csend van. Csak egy-egy szű pattog valahol a gerendában. A hálóing nyirkosan tapad a hátához. A szobába besüt a telihold, s látni lehet a padló repedéseit is. Odamegy az ablakhoz, és kinéz az erdő fehér fáira. Csend. A kutya is békésen alszik a küszöbön. Az asztalról felveszi a poharat, iszik néhány korty vizet, aztán visszafekszik az ágyába. Teste még egyszer-kétszer megremeg a takaró alatt. Fülébe kristálytisztán cseng annak a lánynak szava, sírása. Újra meg újra átgondolja az álmát, s most már a valóságot is hozzáilleszti. Dühíti ez a teljes tehetetlenség, és kutatja álmának titkát, üzenetét.

Hajnalodik. Lábai alatt reccsen a hó. Vékony ágvégekkel játszik a szél. Hallgatózik. Mélyről, a föld alól avarmoccanás. Talán a kikelet, gondolja, s nézi a mozgó hótakarót. Hirtelen egymás után csapódnak ki a földből a piros szirmú hóvirágok. Panaszos hangjuk, mint siratóénekek, révül bele a szélbe. „Mi van a világgal Török Juliska? Meleg vért ittunk tegnap... Nem tudjuk, hol van a kikelet... Merre van? Ártatlan lehelet utolsó langya borzalmat sugott nekünk... Hogy a világ beteg odafent...”

Az ágról varjú rebben, csőrében vörös fonál, s behálózza vele a fák ágait. S a hóvirágok egyre hangosabban sírják: „Segíts nekünk, Török Juliska...”

Asszonyosikoly. Álomúzó ébredő tudat. Apró verejtékcseppek a homlokán,

s az ablak párkányára ráragyog a nap. A délelőtt a tűnődések tömkelegével van tele. Gondolatban halott lányt és alvó hóvirágokat faggat. Mit tehet egy asszony egymagában? Hogy lehet jobbulásra bírni a világot? És mi lehet álmában az a vörös fonál? Töpreng, és magában idegen gyilkosokkal perel. Aztán keresztet ácsol. Fenyőfalécből. Táblát szegel rá, s beállítja a szoba közepére. Míg ebédel, azon tépelődik, mit írhatna rá. Annak a lánynak a nevét? A tegnapi dátumot? Miféle szót, mondatot, kérést, parancsot? Üzenetet. Az ártatlanság védelmében.

Felhívítja a tűzpiros festéket. S jól olvasható betűkkel felírja arra a táblára „Ne bántsátok a hóvirágokat!”

Lassan megint havazni kezd. S viszi Török Juliska a keresztet az erdőbe, míg körülötte minden rend, patyolat, békesség. Csak a lelke van tele el nem csituló nyugtalansággal. Viszi a keresztet egy fiatal lányért, a hóvirágokért. Egy mondatot a világ véresen lüktető, lázas homlokára.

A hó mindent elfed. Szépet és mocskot egyaránt.

Valahol itt feküdt az a lány, gondolja, amikor odaér, s itt alszanak a hóvirágjaim. A fagyos föld nehezen bár, de megadja magát, s tartja a keresztet erősen.

– Nincs még itt a kikelet. Arra még várunk kell. Aludjatok csak tovább csendesen, kedveseim – mormolja alig halhatón.

Hamar leszakad az alkony. S a telihold felül az ágak hegyére.

Az asszony különös kaparászt hall odakint az ajtó előtt. Biztosan a kutya, gondolja, lelép az ágyról, s a dunyha alól kiemeli a fejszét. Valaki babrálja az ajtót. Kinéz az ablakon,

s látja, hogy a kutya mozdulatlanul fekszik a hóban az udvar közepén. Az ajtó mögé áll, és elfelejti, hogy van szíve. Nyugodt. Vár. Vár, mint a hóvirágjai a föld alatt.

– Hol vagy, te ribanc?! – üvölti az az idegen, s berúgja az ajtót.

Lendül a kar, és lesújt a fejsze. Csontreccsenés. Ahogy fagyban törnek az ágak. Testzuhanás. Aztán csend. Hosszú, mély, meleg csend. Csak a korhadt padlón indul meg egy sötét kis csíkcocská.

Mint egy vörös fonál...

Török Juliska gyertyát gyújt, és megmossa a kezét. Aztán odaáll az ablakhoz, és belesuttogja az ablak hideg üvegébe:

– Egyszer majd meggyógyul ez a világ... Egyszer majd lesz igaz kikelet... Addig aludjatok szépen, kedveseim...

Renyhe pelyhek ághegyre telepednek. S Török Juliska végtelen lelki nyugalommal gödröt ás, és eltemeti a kutyáját.

Míg hull a hó.

Hegyeink vonulata

A bazár

Mint egy körfolyosó, olyan a lakás belseje. Körbe lehet járni szobáról szobára. Jella egy fotelben ül, ősz, vékony szálú haja parányi kontyba fogva. Mint olvadáskor egy szürke, formátlan hógolyó. Bő, földig érő ruhát visel, könnyedén hulló selymet, amely minden mozdulatra rebben rajta, mint egy madártoll. Kék búzavirágok kuszálódnak a ruhán a lehulló redőkben, mintha nyári szélben lengene valamennyi. Elvész benne az idős nő csontsovány teste.

Maruszja az ajtóban áll, gyomoridege van, s feszengve szorítja a táska fülét, s azt érzi, annyira távol áll tőle ez a világ, hogy ő képtelen erre a feladatra, eleven lélekkel gyógyításra vállalkozni.

A szoba levegőtlen, idegen fűszerek, teafüvek, parfümök illatától súlyos e miliő.

Jella most ránéz, arcán mosolyra perdülnek a ráncok, s úgy szól az idegen nőhöz, mintha az csak a konyhába lépett volna ki egy pohár vízért, mintha még a barátságtól is mélyebb lenne köztük valamiféle kötelék.

– Kárpátaljáról jöttél?... Ukrajnából?... Ül le a másik fotelbe! Tudtam, hogy jönni fogsz. Vártalak. Régóta vártalak már, Maruszja. Szép neved van. Tudsz játszani? Hát persze, hiszen ezért vagy itt. Hogy játssz... Milyen fiatal vagy még... Előtted az élet.

Porcelánangyal tárja szét a szárnyát abban az üveges szekrényben, amelyen Maruszja tekintete megpihen.

– Nem volt szárnya... A lábak, a rohanás kevés volt... Egy nyolcúves kislány kevés ideig bír szaladni. Azok

meg csak lóttek... Egyre csak lóttek... Üvöltöttem... Nem is a torkomból jöttek a hangok, hanem abból az anyatigrisből, aki már látja a prédát... Érti. „Fuss Oleg! Fuss, kislány!” Ha lett volna szárnya... Mit mondott, mit akar játszani?

Jella aprót kuncog, s körbetekint az agyonzsúfolt lakásában.

– Majd elmondom, Maruszja. Tényleg meg fogok halni? Igaz, hogy hamarosan? De nekem semmim sem fáj. Aki nem beteg, az hogy halhat meg? Csak sovány vagyok. Már az is baj, ha karcsú egy nő? ... Látod ezt itt? Itt a világ. Hazahoztam. Bejártam az egész világot, s mindenünnen hoztam valami csecsebecsét. Egy szuvenírt. Hogy emlékezzem minden csodás helyre.

Az idős nő a gondolataiba réved, szökni próbál vissza valahová. Maruszja hosszan nézi azt a labdát a francia trikolór színeivel, amit valószínűleg úgy tettek fel a szekrény tetejére, hogy soha senki nem rúgott bele.

– Legutóbb labdát vettem Olegnek. Ügyesen dekázott már vele... Futballista akart lenni. Jó focista. Egy cserép muskátlit leverte az ablakból. Kiabáltam rá... Egy rohadt virágcserepért... Akkor még csak nem is sejtettük, hogy így törhet pozdorjára az életünk. Minden álmunk... Vajon hogy tudok én majd itt játszani?

Maruszja szeméből megállíthatatlanul iszkolnak a könnyek, le a pulóver bő ujjára. Jella feláll, ingatag léptekkel indulna, de meghökken attól, hogy a nő arca csupa könny.

– Biztos játszottál már ilyet... Csak menni kell és figyelni... Menni végig a bazáron... Mindenütt hangok, színek és illatok. Maruszja, szünet nélkül csorog a könnyed. Egyre csak sírsz. Igen, valahonnan hoztam olyan Szűz Mária-arcot, amelyik könnyezett... Egy zárándokhely volt az, majd mindjárt eszembe jut a neve... Gyere, Maruszja, most játszunk! Végigmegyünk ezen a bazáron.

Maruszja belekarol az idős nő csontkarjába, s elindulnak a hálószoba felé.

– Csodaszép ez a bazár Maruszja. Nézd ezt a pávakék kendőt!... A mecsetbe csak úgy engedtek be, ha bekötöm a fejem... Hogy is hívták azt az országot? Most nem jut eszembe. Sok mecset volt ott.

Finoman érinti meg a függönyre aggatott színes sálakat, kendőket.

– Vegyünk neked egy kendőt, Maruszja?

– Most inkább ne. Volt egy szép kendőm, Jella. A nyakamban maradt meneküléskor. Én már az árok alján feküdtem, onnan kiabáltam a felém rohanó fiamnak... A hangomat elnyelték a fegyverek... Aztán csend lett... Egészen közletről hallottam azt az enyhe zuhanást, amikor Oleg teste a földre roskadt... Alig egy méterre az ároktól. Három golyó találta el... Behúztam magam mellé abba a kiszáradt árokba... És sokáig tartottam a karjaimban... Meleg, ernyed, véres volt a teste... Nagy kék szemével nézte az eget... És azzal a kendővel, ami a nyakamban volt, azzal takartam le az Oleg arcát...

Jella vonásain is megszusszan a szomorúság, aztán a derű könnyedén átcsap rajta.

– Jó, hogy itt vagy, Maruszja. Jó veled itt a bazárban. Nem baj, ha sírsz. Egy nap majd annak is vége lesz. Látod, azt

mondják, én is meghalok. Fogd erősen a karom, Maruszja, nagyon hosszú még ez a bazár! Nézd, egy egész csomag bontatlan cigaretta! Ezt még ott vettem ahol... Ott sokat jártam kaszinókba és nyertem is... Micsoda fényei voltak annak a városnak... A cigarettától eltiltottak az orvosok. Megvegyük?

Maruszja kábultan nézi a doboz fényes csomagolását.

– Inkább ne. Amikor kitört a háború, a férjemnek is mennie kellett. Elköszönt tőlünk, de az utcaajtóból visszafordult, feltartott egy doboz bontatlan cigarettát, s csak annyit kiáltott vissza: „Maruszja, mire ez elfogy, vége is lesz a háborúnak!” Nem tudom, hogy él-e még... Nem akar lepihenni?

Jella elképedve, enyhe haraggal néz a nőre.

– Azt hiszem, te nem is tudsz játszani. És még nem is vettem semmit... Semmit, amiről majd eszembe jutnak a szép napok, az ételek ízei, a helyek, ahol jártam... Miféle csúf játék az életnek? Nem emlékszem egy országra, de még egy város nevére sem... Maruszja, nekem senkim sincs... Ha meghalok, maradj majd itt! Ne akarj innen sehová se menni! Legyen a tied ez az egész bazár. Vigyél oda, ahhoz a nyugágyhoz, oda a napernyő alá! Olyan melegem van ebben a ruhában... Nézd azt a mezt! Azt a sárgát! Vedd le onnan! Add ide! Ezt megvesszük. Látod a hátán a tízest? Legendás mez ez is. Szép szuvenir lesz... Egy kislánynak viszem. Most nem jut eszembe a neve, de focista akar lenni... Ezt elviszem neki. Hadd örüljön... Tudod, Maruszja, gyönyörű hely volt az. Megnéztem a mecsetet, és vettem egy sárga mezt, hogy majd emlékezzem, hogy egyszer itt jártam... Szép ország volt... Brazília... Brazília.